

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการทดลองสอนเขียนร้อยกรองโดยใช้กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งสามารถสรุป อภิปรายผล และมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาทางความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนร้อยกรองโดยใช้กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการเขียนร้อยกรองของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสววิทยา จังหวัดชุมพร ที่กำลังเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542
2. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองสอนเป็นเรื่องการเขียนร้อยกรอง ซึ่งจำกัดเฉพาะกลอนสุภาพ กาพย์ยานี 11 กาพย์ฉบัง 16 และกาพย์สุรางคนางค์ 28
3. ตัวแปรอิสระ คือ การสอนเขียนร้อยกรองโดยใช้กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ตัวแปรตาม คือ ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการเขียนร้อยกรองของนักเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนร้อยกรองโดยใช้กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์จะมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนการเรียน

2. นักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนร้อยกรองโดยใช้กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการเขียนร้อยกรองสูงกว่าก่อนการเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสววิทยา จังหวัดชุมพร ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ใช้วิธีการจับฉลากนักเรียนมา 1 ห้องเรียนจากจำนวนทั้งหมด 10 ห้องเรียน ได้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 45 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 แผนการสอน จำนวน 10 แผน ใช้เวลาสอนแผนละ 1 คาบ คาบละ 50 นาที ในกิจกรรมการเรียนการสอนของแต่ละแผนจะมีกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ที่ปรับมาจากรูปแบบการสอนความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดของวิลเลียมส์ (Williams Cube CAI Model)

2.2 แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 25 ข้อ หาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8031

2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการเขียนร้อยกรองเป็นปรนัย 30 ข้อ อัตนัย 1 ข้อ หาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกข้อสอบปรนัยโดยใช้เทคนิค 27% ได้ค่าความยากง่ายระหว่าง .23-.78 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .21-.88 หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตร KR-20 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8831

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการเขียนร้อยกรอง ใช้เวลา 2 คาบ

3.2 สอนเรื่องการเขียนร้อยกรองแก่กลุ่มตัวอย่างตามแผนการสอนจนครบทั้ง 10 แผน ใช้เวลา 10 คาบ

3.3 ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการเขียนร้อยกรอง ใช้เวลา 2 คาบ

3.4 นำผลการสอบที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างไปวิเคราะห์ผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความคิดสร้างสรรค์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนร้อยกรองโดยใช้กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์
2. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนร้อยกรองโดยใช้กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

สรุปผลการวิจัย

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนร้อยกรองโดยใช้กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์มีการพัฒนาทางความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนร้อยกรองโดยใช้กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการเขียนร้อยกรองสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยจะเห็นว่าการสอนเขียนร้อยกรองโดยใช้กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์นั้น ทำให้นักเรียนมีการพัฒนาทางความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนเรียน และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการเขียนร้อยกรองสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งจะแยกกล่าวเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1. การสอนเขียนร้อยกรองโดยใช้กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทำให้นักเรียนมีการพัฒนาทางความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งเห็นได้จากการทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ก่อนเรียนนักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 241.00 ส่วนหลังเรียนนักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 356.22 ทั้งนี้เนื่องจากนักเรียนได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์จากการทำกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ที่สอดคล้องอยู่ในกิจกรรมการเรียนการสอนเขียนร้อยกรองนั่นเอง การวิจัยนี้ได้ผลตรงตามรูปแบบการสอนความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดของวิลเลียมส์ (ดูหน้า 13) และการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์โดยผ่านเนื้อหาวิชาที่สมศักดิ์ ภู่วิภาดาพรรณ กล่าวดัง (ดูหน้า 12) ผลการวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธพงศ์ ศิรินันท์ เรื่องการใช้ชุดกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในวิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งพบว่านักเรียนมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์โดยเฉลี่ยสูงขึ้น นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่เปรียบเทียบระหว่างการสอนโดยจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์กับการสอนโดยไม่มีกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เช่น งานวิจัยของ นิธยา มะลิวรรณ เรื่อง ผลการใช้กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 งานวิจัยของ พิมพ์ วัฒนานนท์ เรื่อง การปรับแผนการสอนเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เนื้อหาวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 งานวิจัยของ ประสพพร มโนวงศ์ เรื่อง การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยตามแนวคิดของวิลเลียมส์ และงานวิจัยของ อุทัยวรรณ ปิ่นประชาสรร เรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนภาษาไทยและความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนอย่างสร้างสรรค์กับแบบฝึกตามคู่มือครู โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ซึ่งงานวิจัยทุกเรื่องที่ได้กล่าวมาต่างก็พบผลที่สอดคล้องกัน คือนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์มีคะแนนความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยไม่มีกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

2. การสอนเขียนร้อยกรองโดยใช้กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการเขียนร้อยกรองสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน ซึ่งเห็นได้จากที่นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการเขียนร้อยกรองหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนทั้งคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบปรนัยและอัตนัย

จากการตรวจสอบข้อสอบอัตนัยซึ่งเป็นแบบทดสอบที่วัดความสามารถในการเขียนร้อยกรองพบว่า บทร้อยกรองที่นักเรียนเขียนเมื่อทดสอบหลังเรียนนั้น นักเรียนได้นำทักษะทางความคิดสร้างสรรค์มาใช้ในการเขียนร้อยกรอง ทักษะที่นักเรียนนำมาใช้กันมาก ได้แก่ ทักษะการพิจารณา ลักษณะ การแสดงออกจากการหยั่งรู้ การประเมินสถานการณ์ การเปรียบเทียบอุปมาอุปไมย ลักษณะเนื้อหาบทร้อยกรองที่นักเรียนเขียนเมื่อทดสอบหลังเรียนนั้น เห็นได้ว่านักเรียนเรียบเรียงความรู้สึกนึกคิดได้ดีกว่าการทดสอบก่อนเรียน และเนื่องจากนักเรียนมีทักษะทางความคิดสร้างสรรค์ จึงทำให้นักเรียนแสดงความรู้สึกนึกคิดต่อภาพที่กำหนดให้ในแบบทดสอบได้ดีคือ นักเรียนมองภาพแล้วคิดในเชิงจินตนาการคิดเปรียบเทียบอุปมาอุปไมยและคิดโยงเข้าสู่ประสบการณ์ของตน แล้วเขียนแสดงความรู้สึกนึกคิดออกมาเป็นบทร้อยกรองเชิงจินตนาการ บทร้อยกรองเชิงอุปมาอุปไมย และบทร้อยกรองเชิงเล่าประสบการณ์ ซึ่งแสดงถึงความคิดสร้างสรรค์ที่หลากหลายมากกว่าก่อนการเรียนที่นักเรียนส่วนมากเขียนเป็นบทร้อยกรองบรรยายภาพเท่านั้น ดังนั้นคะแนนทดสอบหลังเรียนจึงสูงขึ้นทั้งคะแนนด้านเนื้อหาและด้านความคิด ในด้านการเลือกรูปแบบร้อยกรองพบว่า การทดสอบหลังเรียนนักเรียนเลือกรูปแบบร้อยกรองแตกต่างจากการทดสอบก่อนเรียน กล่าวคือ การทดสอบก่อนเรียนนักเรียนเลือกเขียนร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพจำนวน 32 คน กาพย์ยานี 11 จำนวน 11 คน (ไม่สามารถเขียนได้จำนวน 2 คน) การทดสอบหลังเรียนนักเรียนเลือกเขียนร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพจำนวน 12 คน กาพย์ยานี 11 จำนวน 21 คน กาพย์ฉบัง 16 จำนวน 10 คน และ

ภาพย์สุรางคนางค์ 28 จำนวน 2 คน ทั้งนี้เป็นเพราะหลังจากการเรียนรู้เขียนร้อยกรองและได้ฝึกทักษะทางความคิดสร้างสรรค์ไปแล้ว ทำให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงความคิดในการตัดสินใจเลือกใช้รูปแบบร้อยกรองให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่ตนจะเขียนได้ดีขึ้น ส่วนในด้านการใช้ภาษาก็พบว่านักเรียนสามารถเลือกใช้ถ้อยคำภาษาในการเขียนร้อยกรองเมื่อทดสอบหลังเรียนได้ดีกว่าการทดสอบก่อนเรียน คือมีการใช้คำได้ถูกต้องตามข้อบังคับของร้อยกรอง เหมาะสมและตรงความหมายนอกจากนี้ยังพบว่า การทดสอบหลังเรียนนักเรียนสามารถเขียนร้อยกรองได้เสร็จทันเวลาที่กำหนดให้ขณะที่การทดสอบก่อนเรียนมีนักเรียนส่วนมากเขียนไม่เสร็จ แสดงให้เห็นว่าการสอนเขียนร้อยกรองโดยใช้กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์นั้น ทำให้นักเรียนคิดริเริ่มสร้างสรรค์และเขียนร้อยกรองได้รวดเร็ว มีมุมมองที่หลากหลายมากขึ้น เพราะนักเรียนได้พัฒนาทางความคิดสร้างสรรค์และทักษะการเขียนร้อยกรองไปพร้อม ๆ กัน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การสอนเขียนร้อยกรองโดยใช้กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์นี้ครูควรสร้างบรรยากาศให้เป็นกันเอง เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดอย่างอิสระ ไม่ควรตัดสินว่าความคิดของใครถูกของใครผิด เพื่อให้นักเรียนได้กล้าแสดงออกและบรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนมาก ในขณะที่ใช้เวลาการเรียนการสอนเพียงครั้งละ 1 คาบ ทำให้นักเรียนมีโอกาสนำเสนอความคิดและผลงานหน้าชั้นได้น้อย ดังนั้นการจัดกลุ่มผู้เรียนไม่ควรจัดให้มีจำนวนมากเกินไป เพราะจะทำให้ให้นักเรียนมีโอกาสดังกล่าวได้ไม่ทั่วถึงและทำให้ยากต่อการวัดผล
3. การสอนเขียนร้อยกรองโดยใช้กิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์นี้เหมาะสำหรับการสอนรายวิชา ท 042 การพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นวิชาเลือกเสรีที่มีเนื้อหาและระยะเวลาสำหรับการสอนเขียนร้อยกรองมาก หากใช้สำหรับการสอนรายวิชาภาษาไทย ท 204 ก็ต้องปรับใช้ตามความเหมาะสม เพราะรายวิชาภาษาไทย ท 204 มีเนื้อหาและระยะเวลาสำหรับการสอนเขียนร้อยกรองไม่มาก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการวิจัยโดยการนำกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ไปใช้กับการสอนเขียนในรูปแบบอื่น ๆ เช่น การเขียนเรียงความ เป็นต้น
2. ควรมีการทดลองนำกิจกรรมส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ไปสอดแทรกในกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนโดยปรับใช้กิจกรรมให้เหมาะสม